

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 19.6.2024.
COM(2024) 617 final

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

**o ekonomskim, socijalnim, strukturnim i proračunskim politikama te politikama
zapošljavanja Mađarske**

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 617 final}

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o ekonomskim, socijalnim, strukturnim i proračunskim politikama te politikama zapošljavanja Mađarske

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97¹, a posebno njezin članak 3. stavak 3.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenog 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža², a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća³ kojom je uspostavljen Mehanizam za oporavak i otpornost stupila je na snagu 19. veljače 2021. Mehanizmom za oporavak i otpornost pruža se financijska potpora državama članicama za provedbu reformi i ulaganja i generira fiskalni impuls koji će se financirati sredstvima EU-a. Njime se, u skladu s prioritetima europskog semestra, doprinosi gospodarskom i socijalnom oporavku i provedbi održivih reformi i ulaganja, posebno u cilju promicanja zelene i digitalne tranzicije i jačanja otpornosti gospodarstava država članica. Mehanizmom se pomaže i jačanju javnih financija te poticanju rasta i otvaranja radnih mjesta u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju,

¹ SL L 2024/1263, 30.4.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>.

² SL L 2024/1263, 30.4.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>.

³ Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost, SL L 57, 18.2.2021., str. 17., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>.

poboljšanju teritorijalne kohezije unutar EU-a i podupiranju kontinuirane provedbe europskog stupa socijalnih prava.

- (2) Uredba o planu REPowerEU⁴ donesena je 27. veljače 2023. u cilju postupnog ukidanja ovisnosti EU-a o uvozu fosilnih goriva iz Rusije. Time bi se doprinijelo energetske sigurnosti i diversifikaciji opskrbe energijom u EU-u, dok bi se istodobno postiglo povećanje uvođenja energije iz obnovljivih izvora, kapaciteta za skladištenje energije i energetske učinkovitosti. Mađarska je u svoj nacionalni plan za oporavak i otpornost dodala novo poglavlje o planu REPowerEU kako bi financirala ključne reforme i ulaganja kojima će se doprinijeti ostvarenju ciljeva plana REPowerEU.
- (3) Komisija je 16. ožujka 2023. objavila komunikaciju „Dugoročna konkurentnost EU-a: perspektiva nakon 2030.”⁵, na kojoj će se temeljiti donošenje odluka o politikama i okvirni uvjeti za povećanje rasta. U toj se komunikaciji definira devet pokretača konkurentnosti koji se međusobno dopunjuju. Među njima se pristup privatnom kapitalu, istraživanje i inovacije, obrazovanje i vještine te jedinstveno tržište ističu kao najvažniji prioriteti politika za reforme i ulaganja kojima će se rješavati sadašnji problemi produktivnosti i jačati dugoročna konkurentnost EU-a i njegovih država članica. Nakon te komunikacije Komisija je 14. veljače 2024. objavila Godišnje izvješće o jedinstvenom tržištu i konkurentnosti⁶. U tom izvješću detaljno se opisuju konkurentne prednosti i izazovi jedinstvenog europskog tržišta i prate godišnja kretanja u skladu s utvrđenih devet pokretača konkurentnosti.
- (4) Komisija je 21. studenog 2023. donijela Godišnji pregled održivog rasta za 2024.⁷, čime je označen početak ciklusa europskog semestra 2024. za koordinaciju ekonomskih politika. Europsko vijeće potvrdilo je 22. ožujka 2024. prioritete tog pregleda na temelju četiri dimenzije konkurentne održivosti. Komisija je 21. studenog 2023. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela i Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2024., u kojem je Mađarska utvrđena kao jedna od država članica koja je možda pogođena neravnotežama ili za koju postoji rizik da bude pogođena neravnotežama i za koju je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Komisija je donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, koju je Vijeće donijelo 12. travnja 2024., kao i Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2024., u kojem se analizira provedba smjernica za zapošljavanje i načelâ europskog stupa socijalnih prava i koji je Vijeće donijelo 11. ožujka 2024.
- (5) EU-ov novi okvir gospodarskog upravljanja stupio je na snagu 30. travnja 2024. Taj okvir obuhvaća novu Uredbu Europskog parlamenta i Vijeća (EU) 2024/1263 o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97. Obuhvaća i izmijenjenu Uredbu (EZ) br. 1467/97 o provedbi postupka u slučaju prekomjernog deficita i izmijenjenu Direktivu 2011/85/EU o proračunskim okvirima država članica⁸.

⁴ Uredba (EU) 2023/435 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. veljače 2023. o izmjeni Uredbe (EU) 2021/241 u pogledu poglavlja o planu REPowerEU u planovima za oporavak i otpornost i o izmjeni uredaba (EU) br. 1303/2013, (EU) 2021/1060 i (EU) 2021/1755 te Direktive 2003/87/EZ (SL L 63, 28.2.2023., str. 1., <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj>).

⁵ COM(2023) 168 final.

⁶ COM(2024) 77 final.

⁷ COM(2024) 77 final.

⁸ Uredba Vijeća (EU) 2024/1264 od 29. travnja 2024. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1467/97 o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita (SL L, 2024/1264, 30.4.2024.,

Ciljevi su novog okvira održivost javnog duga te održiv i uključiv rast koji će se postići postupnom fiskalnom konsolidacijom, reformama i ulaganjima. Okvir potiče odgovornost na nacionalnoj razini i više je usmjeren na srednjoročno razdoblje i na djelotvorniju i koherentniju provedbu. Svaka država članica trebala bi Vijeću i Komisiji dostaviti nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan. Nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni planovi sadržavaju fiskalne i investicijske obveze i obveze pojedine države članice u pogledu reformi te obuhvaćaju četverogodišnje ili petogodišnje razdoblje planiranja, ovisno o redovnom trajanju nacionalnog zakonodavnog postupka. Kretanje neto rashoda⁹ u nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planovima trebalo bi biti u skladu sa zahtjevima iz Uredbe (EU) 2024/1263, uključujući zahtjeve da se dug opće države uvjerljivo smanjuje ili nastavi uvjerljivo smanjivati najkasnije do kraja razdoblja prilagodbe odnosno da se zadrži na razboritim razinama ispod 60 % BDP-a, a da se državni deficit u srednjoročnom razdoblju smanji i/ili zadrži ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a. Ako se država članica obveže da će provesti relevantni skup reformi i ulaganja u skladu s kriterijima iz Uredbe (EU) 2024/1263, razdoblje prilagodbe može se produljiti za najviše tri godine. Komisija će radi potpore u izradi tih planova [21. lipnja] 2024. državama članicama dostaviti smjernice o sadržaju planova i naknadnih godišnjih izvješća o napretku koje će trebati dostaviti i, u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) 2024/1263, tehničke smjernice o fiskalnim prilagodbama (referentne smjerove kretanja i tehničke informacije, ovisno o slučaju). Države članice trebale bi do 20. rujna 2024. dostaviti svoje srednjoročne fiskalno-strukturne planove, osim ako država članica i Komisija postignu dogovor o produljenju tog roka za razumno razdoblje. Države članice trebale bi osigurati sudjelovanje nacionalnih parlamenata i savjetovati se s neovisnim fiskalnim institucijama, socijalnim partnerima i drugim relevantnim nacionalnim dionicima, prema potrebi.

- (6) Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika nastavlja se u 2024. razvijati u skladu s provedbom Mehanizma za oporavak i otpornost. Potpuna provedba planova za oporavak i otpornost i dalje je ključna za ostvarenje prioriteta politika u okviru europskog semestra jer planovi doprinose djelotvornom odgovoru na sve ili na znatan dio izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedinu zemlju izdanima posljednjih godina. Preporuke za pojedinu zemlju iz 2019., 2020., 2022. i 2023. i dalje su jednako relevantne i za planove za oporavak i otpornost koji su revidirani, ažurirani ili izmijenjeni u skladu s člancima 14., 18. i 21. Uredbe (EU) 2021/241.
- (7) Mađarska je 11. svibnja 2021. Komisiji dostavila svoj nacionalni plan za oporavak i otpornost u skladu s člankom 18. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/241. Na temelju članka 19. Uredbe (EU) 2021/241 Komisija je ocijenila relevantnost, djelotvornost, učinkovitost i koherentnost plana za oporavak i otpornost, u skladu sa smjernicama za ocjenjivanje iz Priloga V. toj uredbi. Vijeće je 15. prosinca 2022. donijelo Odluku o

ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj> i Direktiva Vijeća (EU) 2024/1265 od 29. travnja 2024. o izmjeni Direktive 2011/85/EU o zahtjevima za proračunske okvire država članica (SL L, 2024/1265, 30.4.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj>).

⁹ Neto rashodi kako su definirani u članku 2. Uredbe Vijeća (EU) 2024/1263 od 29. travnja 2024. (SL L 2024/1263, 30.4.2024. ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>). Neto rashodi znači državni rashodi bez i. izdataka za kamate, ii. diskrecijskih mjera na strani prihoda, iii. rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije, iv. nacionalnih rashoda za sufinanciranje programa koji se financiraju sredstvima Unije, v. cikličkih elemenata rashoda za naknade za nezaposlenost te vi. jednokratnih i drugih privremenih mjera.

odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Mađarske¹⁰, koja je izmijenjena 8. prosinca 2023. radi uključivanja poglavlja o planu REPowerEU¹¹. Isplata obroka ovisi o odluci Komisije, koja se donosi u skladu s člankom 24. stavkom 5. Uredbe (EU) 2021/241, da je Mađarska u zadovoljavajućoj mjeri ostvarila relevantne ključne etape i ciljne vrijednosti utvrđene u Provedbenoj odluci Vijeća.

- (8) Mađarska je 30. travnja 2024. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2024. i svoj Program konvergencije za 2024., u skladu s člankom 8. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 1466/97. U skladu s člankom 27. Uredbe (EU) 2021/241, u Nacionalnom programu reformi za 2024. uzima se u obzir i polugodišnje izvješće Mađarske o ostvarenom napretku u provedbi plana za oporavak i otpornost.
- (9) Komisija je 19. lipnja 2024. objavila Izvješće za Mađarsku za 2024.¹². U njemu je ocijenjen napredak Mađarske u smislu relevantnih preporuka za pojedinu zemlju koje je Vijeće donijelo u razdoblju od 2019. do 2023. i analizirana je provedba plana za oporavak i otpornost Mađarske. Na temelju te analize u tom izvješću utvrđeni su nedostaci u odnosu na izazove koji nisu obuhvaćeni ili su samo djelomično obuhvaćeni planom za oporavak i otpornost, kao i novi i predstojeći izazovi. Ocijenjen je i napredak Mađarske u provedbi europskog stupa socijalnih prava i ostvarenju glavnih ciljeva EU-a u pogledu zapošljavanja, stjecanja vještina i smanjenja siromaštva, kao i napredak u ostvarenju UN-ovih ciljeva održivog razvoja.
- (10) Komisija je provela detaljno preispitivanje za Mađarsku u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Glavni zaključci službi Komisije o ocjeni makroekonomskih slabosti za Mađarsku za potrebe te uredbe objavljeni su u travnju 2024.¹³. Komisija je 19. lipnja 2024. zaključila da u Mađarskoj postoje makroekonomske neravnoteže. U Mađarskoj su osobito prisutne slabosti koje se odnose na cjenovne pritiske i potrebe za vanjskim financiranjem i potrebe države za financiranjem, koje su i dalje relevantne, iako je poboljšano vanjsko okruženje umanjilo neke kratkoročne rizike. Veliki deficit tekućeg računa zatvoren je 2023. jer se domaća potražnja u Mađarskoj smanjila uslijed recesije te zbog nižih cijena energije. Ti su čimbenici, uz strožu monetarnu politiku, doprinijeli smanjenju vrlo visoke stope inflacije. Međutim, temeljna inflacija ostala je među najvišima u EU-u, a jedinični troškovi rada nastavili su snažno rasti i vršiti pritisak na konkurentnost. Očekuje se da će s oporavkom domaće potražnje tekući račun sljedeće godine ponovno zabilježiti blagi deficit, a gospodarstvo i njegovo vanjsko financiranje i dalje biti izloženi kretanjima cijena energije i premija rizika. U 2023. usporen je rast cijena stambenih nekretnina te se smanjila precijenjenost u kontekstu viših kamatnih stopa. Veliki proračunski deficit i dalje je prisutan zbog ekspanzivnih politika i slabljenja rasta od recesije u 2023. Predviđa se da će se deficit donekle smanjiti, ali će i dalje ostati visok te poticati inflaciju i doprinostiti povećanim potrebama vanjskog financiranja. Očekuje se da će udio državnog duga u BDP-u i kamatno opterećenje ostati visoki. Napredak u provedbi mjera politike bio je ograničen u svim područjima, posebno kad je riječ o fiskalnim i strukturnim politikama, što je doprinosi postojanosti utvrđenih slabosti. Fiskalna prilagodba doprinijela bi smanjenju temeljne inflacije i jačanju vanjskog položaja te

¹⁰ Provedbena odluka Vijeća od 15. prosinca 2022. o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Mađarske (15447/2022).

¹¹ Provedbena odluka Vijeća od 8. prosinca 2023. o izmjeni Provedbene odluke od 15. prosinca 2022. o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Mađarske (15964/1/23).

¹² SWD(2024) 617 final.

¹³ SWD(2024) 103 final.

ograničavanju rasta državnog duga, a pokretanje postupka u slučaju prekomjernog deficita trebalo bi podržati tu prilagodbu. Očekuje se da bi pravodobna i djelotvorna provedba plana za oporavak i otpornost, uz ukidanje štetnih intervencija na tržištu i provedbu reformi koje podupiru fiskalnu konsolidaciju, pomogla u smanjenju slabosti.

- (11) Prema podacima koje je potvrdio Eurostat¹⁴, deficit opće države u Mađarskoj se sa 6,2 % BDP-a u 2022. povećao na 6,7 % BDP-a u 2023., dok je dug opće države pao sa 74,1 % BDP-a krajem 2022. na 73,5 % BDP-a krajem 2023. Kako je najavila u smjernicama za fiskalnu politiku za 2024.¹⁵, Komisija na temelju podataka o realizaciji za 2023. poduzima prvi korak za pokretanje postupka u slučaju prekomjernog deficita koji se temelje na deficitu, u skladu s postojećim pravnim odredbama. Komisija je 19. lipnja 2024. donijela izvješće na temelju članka 126. stavka 3. UFEU-a¹⁶. U tom je izvješću ocijenjeno proračunsko stanje Mađarske jer je njezin deficit opće države 2023. premašio referentnu vrijednost od 3 % BDP-a. Uzimajući u obzir tu ocjenu i nakon razmatranja mišljenja Gospodarskog i financijskog odbora u skladu s člankom 126. stavkom 4. UFEU-a, u izvješću se zaključuje da Komisija u srpnju namjerava predložiti pokretanje postupka u slučaju prekomjernog deficita za Mađarsku tako što će Vijeću preporučiti da donese odluku na temelju članka 126. stavka 6. o postojanju prekomjernog deficita.
- (12) Vijeće je 12. srpnja 2022. preporučilo¹⁷ da Mađarska poduzme mjere čiji je cilj osigurati da rast primarnih tekućih rashoda koje financira država u 2023. bude u skladu s općim neutralnim smjerom politike¹⁸, uzimajući u obzir stalnu privremenu i ciljanu potporu kućanstvima i poduzećima koja su najosjetljivija na povećanje cijena energije i osobama koje bježe iz Ukrajine. Mađarskoj je preporučeno da se pripremi za prilagodbu postojeće potrošnje u skladu s razvojem situacije. Mađarskoj je preporučeno i da poveća javna ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju te energetske sigurnost uzimajući u obzir inicijativu REPowerEU, među ostalim iskorištavanjem sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost i drugih fondova Unije. Prema Komisijinim procjenama smjer fiskalne politike¹⁹ bio je u 2023. kontrakcijski (4,7 % BDP-a) u kontekstu visoke inflacije. Rast primarnih tekućih rashoda koje financira država (bez diskrecijskih mjera na strani prihoda) imao je u 2023. kontrakcijski učinak od 1,7 % BDP-a na smjer fiskalne politike. Rast primarnih tekućih rashoda koje financira država bio je 2023. u skladu s Preporukom Vijeća. Međutim, važno je napomenuti da je to velikim dijelom posljedica visokih razina neto rashoda u 2022. u odnosu na 2023. – uključujući nenamjenske rashode u nekim područjima – koji su doprinijeli makroekonomskim neravnotežama, a financirani su neočekivanom dobiti i

¹⁴ SWD(2024) 103 final.

¹⁵ COM(2023) 141 final.

¹⁶ Izvješće Komisije pripremljeno u skladu s člankom 126. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, 19.6.2024., COM(2024) 598 final.

¹⁷ Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2022. o Nacionalnom programu reformi Mađarske i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Mađarske za 2022., *SL C 334, 1.9.2022., str. 136.*

¹⁸ Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2022. o Nacionalnom programu reformi Mađarske i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Mađarske za 2022., *SL C 334, 1.9.2022., str. 136.*

¹⁹ Smjer fiskalne politike definira se kao godišnja promjena odnosnog stanja proračuna opće države. Cilj mu je procijeniti ekonomski impuls koji proizlazi iz fiskalnih politika, onih koje financira država i onih koje se financiraju iz proračuna EU-a. Smjer fiskalne politike mjeri se kao razlika između i. srednjoročnog potencijalnog rasta i ii. promjene primarnih rashoda bez diskrecijskih mjera na strani prihoda (i isključujući privremene hitne mjere uvedene zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19) te uključujući rashode koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratnim sredstvima) iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova Unije.

sektorskim porezima koje su plaćala uglavnom poduzeća u energetsom, financijskom i maloprodajnom sektoru.] Ulaganja koja financira država iznosila su 4,6 % BDP-a u 2023., što je povećanje od 0,2 postotna boda u odnosu na 2022. Mađarska je financirala javna ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju te energetske sigurnost, uključujući poboljšanje energetske učinkovitosti i digitalizaciju zdravstva i obrazovanja. Mađarska još nije podnijela zahtjev za plaćanje iz Mehanizma za oporavak i otpornost.

- (13) Glavna predviđanja iz Programa konvergencije za 2024. mogu se sažeti kako slijedi. U makroekonomskom scenariju na kojem se temelje proračunske projekcije predviđa se rast realnog BDP-a od 2,5 % u 2024. i 4,1 % u 2025. i inflacija mjerena HIPC-om od 4,2 % u 2024. i 3,6 % u 2025. Očekuje se da će se deficit opće države smanjiti na 4,5 % BDP-a u 2024. i 3,7 % BDP-a u 2025. te da će se udio duga opće države u BDP-u smanjiti na 73,2 % do kraja 2024. i na 72,1 % do kraja 2025. Nakon 2025. predviđa se postupno smanjenje deficita opće države na 2,9 % BDP-a u 2026., 2,4 % u 2027. i na 1,9 % BDP-a u 2028. Stoga se planira da će saldo opće države 2026. pasti ispod referentne vrijednosti deficita od 3 % BDP-a. Nakon 2025. predviđa se i postupno smanjenje udjela duga opće države u BDP-u na 68,8 % u 2026., na 66,0 % u 2027. i na 62,8 % BDP-a u 2028.
- (14) U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. predviđa se da će se realni BDP povećati za 2,4 % u 2024. i za 3,5 % u 2025., a inflacija mjerena HIPC-om iznositi 4,1 % u 2024. i 3,7 % u 2025.
- (15) U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. predviđa se državni deficit od 5,4 % BDP-a u 2024. i povećanje udjela duga opće države u BDP-u na 74,3 % do kraja 2024. Smanjenje deficita u 2024. uglavnom je odraz postupnog oporavka poreznih prihoda, niže potrošnje na subvencije komunalnim poduzećima za gubitke uzrokovane ograničenjem cijena energije za kućanstva i smanjenja javnih ulaganja. Povećanje udjela duga u BDP-u potaknuto je visokim ukupnim deficitom, nižim rastom nominalnog BDP-a i dodatnim transakcijama koje su utjecale na rast duga, kao što je očekivano preuzimanje zračne luke u Budimpešti od strane subjekata razvrstanih u sektor opće države i provedba financijskih instrumenata uz potporu zajmova u okviru plana REPowerEU. Na temelju Komisijinih procjena predviđa se da će u 2024. smjer fiskalne politike biti kontrakcijski (1,0 % BDP-a).
- (16) Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. očekuje se da će se u 2024. bespovratnom potporom („bespovratna sredstva”) iz Mehanizma za oporavak i otpornost financirati rashodi u iznosu do 0,8 % BDP-a, u odnosu na 0,3 % BDP-a u 2023. Rashodi financirani bespovratnim sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost omogućit će visokokvalitetna ulaganja i reforme za povećanje produktivnosti bez izravnog učinka na saldo i dug opće države Mađarske. Očekuje se da će u 2024. rashodi financirani zajmovima iz Mehanizma za oporavak i otpornost iznositi 0,4 % BDP-a (2023. nije bilo rashoda financiranih zajmovima).
- (17) Vijeće je 14. srpnja 2023. preporučilo²⁰ da Mađarska osigura razboritu fiskalnu politiku, osobito ograničavanjem nominalnog povećanja neto primarnih rashoda koje

²⁰ Preporuka Vijeća od 14. srpnja 2023. o Nacionalnom programu reformi Mađarske za 2023. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Mađarske za 2023., SL C 312, 1.9.2023., str. 155.

financira država²¹ u 2024. na najviše 4,4 %. Države članice bile su pozvane da pri izvršenju svojih proračuna za 2023. i izradi proračuna za 2024. vode računa o tome da će Komisija na temelju podataka o realizaciji za 2023. Vijeću predložiti pokretanje postupaka u slučaju prekomjernog deficita koji se temelje na deficitu. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024., predviđa se da će u Mađarskoj doći do povećanja neto primarnih rashoda koje financira država za 3,6 % u 2024., što je manje od preporučene maksimalne stope rasta. Međutim, neto rashodi u 2023. bili su viši od očekivanih u vrijeme donošenja preporuke (za 1,8 % BDP-a). Budući da je preporuka za 2024. formulirana kao stopa rasta, u procjeni usklađenosti treba se uzeti u obzir i bazni učinak od 2023. Da su neto rashodi u 2023. bili jednaki onima koji su se očekivali u trenutku donošenja preporuke, dobivena stopa rasta neto rashoda u 2024. bila bi viša od preporučene stope rasta za 1,5 % BDP-a. Stoga se procjenjuje da postoji rizik da neto primarni rashodi koje financira država ne budu sasvim u skladu s preporukom.

- (18) Osim toga, Vijeće je preporučilo da Mađarska u 2023. i 2024. što prije poduzme mjere radi postupnog ukidanja hitnih mjera energetske potpore na snazi i da ostvarene uštede iskoristi za smanjenje državnog deficita. Vijeće je dodatno utvrdilo da bi Mađarska, budu li zbog novih povećanja cijena energije potrebne nove mjere potpore ili njihov nastavak, trebala osigurati da budu usmjerene na zaštitu ranjivih kućanstava i poduzeća, fiskalno pristupačne te da potiču smanjenje potrošnje energije. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024., neto proračunski trošak²² mjera energetske potpore u 2023. procijenjen je na 1,6 % BDP-a, a predviđa se da će iznositi 0,9 % u 2024. i 0,4 % u 2025. Konkretno, pretpostavlja se da će subvencije komunalnim poduzećima za gubitke uzrokovane ograničenjem cijena energije za kućanstva ostati na snazi u 2024. i 2025.²³ Ako se u skladu s preporukom Vijeća ostvarene uštede iskoriste za smanjenje državnog deficita, u tim se projekcijama implicira fiskalna prilagodba od 0,6 % BDP-a u 2024., dok će u toj godini neto primarni rashodi koje financira država²⁴ imati kontrakcijski učinak od 1,9 % BDP-a na smjer fiskalne politike. Ne predviđa se postupno ukidanje hitnih mjera energetske potpore što prije u 2023. i 2024. Postoji rizik da to ne bude u skladu s preporukom Vijeća. Međutim, predviđa se da će se ostvarene uštede u cijelosti iskoristiti za smanjenje državnog deficita. To je u skladu s preporukom Vijeća. Proračunski trošak hitnih mjera energetske potpore usmjerenih na zaštitu ranjivih kućanstava i poduzeća procjenjuje se na 0,0 % BDP-a u 2024. (0,1 % u 2023.), od čega 0,0 % BDP-a šalje cjenovni signal da se smanji potražnja za energijom i poveća energetska učinkovitost (0,1 % u 2023.).

²¹ Neto primarni rashodi definiraju se kao rashodi koje financira država bez i. diskrecijskih mjera na strani prihoda, ii. izdataka za kamate, iii. rashoda za cikličnu nezaposlenost te iv. jednokratnih i drugih privremenih mjera.

²² Neto primarni rashodi definiraju se kao rashodi koje financira država bez i. diskrecijskih mjera na strani prihoda, ii. izdataka za kamate, iii. rashoda za cikličnu nezaposlenost te iv. jednokratnih i drugih privremenih mjera.

²³ Neto primarni rashodi definiraju se kao rashodi koje financira država bez i. diskrecijskih mjera na strani prihoda, ii. izdataka za kamate, iii. rashoda za cikličnu nezaposlenost te iv. jednokratnih i drugih privremenih mjera.

²⁴ Taj se učinak mjeri kao promjena primarnih rashoda opće države, bez i. dodatnog proračunskog učinka diskrecijskih mjera na strani prihoda, ii. jednokratnih rashoda i iii. rashoda za cikličnu nezaposlenost i iv. rashoda koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratna sredstva) iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova Unije, u odnosu na srednjoročnu (10-godišnju) prosječnu stopu potencijalnog rasta nominalnog BDP-a, izraženo kao udio u nominalnom BDP-u.

- (19) Osim toga, Vijeće je Mađarskoj preporučilo i da očuva javna ulaganja koja financira država i osigura učinkovitu apsorpciju bespovratnih sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstava iz drugih fondova EU-a, osobito radi promicanja zelene i digitalne tranzicije. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024., predviđa se da će se javna ulaganja koja financira država smanjiti na 4,0 % BDP-a u 2024. (u odnosu na 4,6 % BDP-a u 2023.). To je velikim dijelom posljedica rezova i odgoda u projektima državnih ulaganja koje su nadležna tijela najavila zbog projiciranih visokih razina deficita. Postoji rizik da to ne bude u skladu s preporukom Vijeća. Osim toga, očekuje se da će se javni rashodi koji se financiraju prihodima iz sredstava fondova EU-a, uključujući bespovratna sredstva iz Mehanizma za oporavak i otpornost, povećati na 1,7 % BDP-a u 2024. s 0,8 % BDP-a u 2023. To je povećanje posljedica predviđenog povećanja apsorpcije sredstava kohezijske politike EU-a iz programskog razdoblja 2020. – 2027. i većih rashoda za ulaganja uz potporu iz Mehanizma za oporavak i otpornost.
- (20) Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze i uz pretpostavku nepromijenjenih politika, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. predviđa se državni deficit od 4,5 % BDP-a u 2025. Smanjenje deficita u 2025. uglavnom je odraz većih prihoda od PDV-a i poreza na dohodak zbog snažnijeg rasta, daljnjeg smanjenja subvencija komunalnim poduzećima za gubitke uzrokovane ograničenjem cijena energije za kućanstva te nižih izdataka za kamate zbog smanjenih kuponskih isplata na obveznice za stanovništvo povezane s inflacijom. Istodobno se očekuje da će planirano postupno ukidanje privremenog poreza na neočekivanu dobit i sektorskih poreza u skladu s klauzulama o vremenskom ograničenju valjanosti, koji se naplaćuju od 2022., imati učinak povećanja duga. Predviđa se da će do kraja 2025. doći do blagog smanjenja udjela duga opće države u BDP-u na 73,8 %. Razborita fiskalna politika trebala bi doprinijeti smanjenju temeljne inflacije, koja je znatno iznad prosjeka EU-a i koja bi, ako se nastavi, mogla dovesti do gubitaka konkurentnosti, te jačanju vanjskog položaja.
- (21) Nedostaci u planiranju i izvršenju proračuna povećali su ekspanzivnu tendenciju fiskalne politike i doprinijeli postojećim makroekonomskim izazovima. Vrlo rano donošenje godišnjih proračuna u razdoblju od 2016. do 2023. smanjilo je pouzdanost makroekonomskih i proračunskih prognoza. Razna pravila o fleksibilnosti proračuna i velike proračunske pričuve omogućili su veću diskrecijsku potrošnju. *Ad hoc* odluke o potrošnji, često donesene na kraju proračunske godine ili u obliku vladinih uredbi tijekom godine bez odgovarajućeg parlamentarnog nadzora i javnog savjetovanja, smanjile su transparentnost proračuna. Nacionalni fiskalni okvir nije rezultirao razboritijim smjerom fiskalne politike zbog nedostataka u strukturi domaćih fiskalnih pravila, a posebno zbog pravila o dugu s procikličkim obilježjima i slabog izvršenja srednjoročnog proračunskog planiranja, dodatno narušenog posebnim odredbama propisa o „stanju opasnosti”. Česte i znatne revizije fiskalnih ciljeva ugrozile su ulogu proračuna kao uporišta za sudionike na tržištu i dovele u pitanje vjerodostojnost srednjoročnih fiskalnih planova. Srednjoročno fiskalno planiranje na temelju višegodišnjih gornjih granica potrošnje, kako je utvrđeno u revidiranim fiskalnim pravilima EU-a, moglo bi doprinijeti rješavanju problema ekspanzivne tendencije fiskalne politike. Ograničeni mandat i resursi nacionalnog fiskalnog vijeća i dalje ograničavaju njegovu sposobnost usmjeravanja javne rasprave o fiskalnim pitanjima.
- (22) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (b) i kriterijem 2.2. iz Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241, plan za oporavak i otpornost sadržava opsežan skup reformi i ulaganja koji se međusobno nadopunjuju i trebaju se provesti do 2026. Očekuje se da će

pomoći da se djelotvorno odgovori na sve ili na znatan dio izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedinu zemlju. U tom kratkom roku, brz nastavak djelotvorne provedbe plana, uključujući poglavlje o planu REPowerEU, ključan je za poticanje dugoročne konkurentnosti Mađarske zelenom i digitalnom tranzicijom, uz istodobno osiguravanje socijalne pravednosti. Kako bi se obveze iz plana izvršile do kolovoza 2026., ključno je da Mađarska znatno ubrza provedbu reformi i ulaganja, prije svega brзом provedbom potrebnih mjera za zaštitu financijskih interesa EU-a. Sustavno uključivanje lokalnih i regionalnih tijela, socijalnih partnera, civilnog društva i drugih relevantnih dionika i dalje je ključno kako bi se osigurala opća odgovornost za uspješnu provedbu plana za oporavak i otpornost.

- (23) U skladu s člankom 18. Uredbe (EU) 2021/1060 Mađarska u okviru preispitivanja fondova kohezijske politike u sredini programskog razdoblja treba do ožujka 2025. preispitati svaki program, uzimajući u obzir, među ostalim, izazove utvrđene u preporukama za pojedinu zemlju iz 2024., te svoj nacionalni energetska i klimatski plan. To preispitivanje osnova je za konačnu dodjelu financijskih sredstava EU-a uključenih u svaki od tih programa. Iako je Mađarska ostvarila napredak u provedbi kohezijske politike i europskog stupa socijalnih prava, izazovi su i dalje prisutni te i dalje postoje znatne socijalne i regionalne razlike između najslabije razvijenih i najrazvijenijih okruga u zemlji i između urbanih i neurbanih područja. Od ključne je važnosti ubrzati provedbu kohezijske politike i ojačati administrativne kapacitete na podnacionalnoj razini. Prioriteti koji su dogovoreni u programima i dalje su relevantni. Posebno je važno brzo provesti ulaganja u digitalnu i zelenu tranziciju, među ostalim u razvoj osnovnih digitalnih vještina, digitalnu transformaciju poduzeća, uvođenje rješenja za pametne gradove, prirodnih tehnologija i tehnologija s nultom neto stopom emisija i upravljanje vodama, kao i teritorijalne planove za pravednu tranziciju. Mađarska bi također trebala nastaviti raditi na integriranom teritorijalnom razvoju funkcionalnih područja i najslabije razvijenih okruga. Prioritet su i dalje ulaganja u socijalnu uključenost i smanjenje siromaštva, osobito među djecom i u najsiromašnijim okruzima, te sveobuhvatno jačanje osnovnih vještina i poboljšanje pristupa kvalitetnom redovnom obrazovanju i cjeloživotnom učenju. U tom će pogledu ključnu ulogu imaju strukturne reforme obrazovnog sustava, uključujući poboljšanje pristupa kvalitetnom ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, i ciljane mjere za uklanjanje izazova na tržištu rada za ranjive skupine i izgradnju kapaciteta socijalnih partnera. Da bi Mađarska u potpunosti iskoristila sredstva kohezijske politike, potrebno je riješiti otvorena pitanja povezana s uvjetima koji omogućuju provedbu i općim režimom uvjetovanosti.
- (24) U okviru preispitivanja programa kohezijske politike u sredini programskog razdoblja trebalo bi posvetiti pozornost integriranim intervencijama za rješavanje problema energetska siromaštva, s posebnim naglaskom na najslabije razvijenim okruzima i općinama, te potrebi za poboljšanim upravljanjem i diferencijacijom strategije pametne specijalizacije. Mađarska bi mogla iskoristiti inicijativu Platforma za strateške tehnologije za Europu (STEP) za poticanje ulaganja u duboke i digitalne tehnologije (npr. internet stvari, veliki podaci, umjetna inteligencija), čiste tehnologije (npr. energija iz obnovljivih izvora, geotermalna energija) i biotehnologije (lijekovi, medicinski proizvodi) te istodobno ulagati u vještine i kvalifikacije potrebne za zadovoljenje potražnje za radnom snagom u tim sektorima.
- (25) Uz gospodarske i socijalne poteškoće koje se otklanjaju planom za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova EU-a, Mađarska se suočava i s nekoliko dodatnih izazova povezanih s poslovnim okruženjem, razinom vještina i integracijom

skupina u nepovoljnom položaju na tržište rada, socijalnom pomoći i socijalnim dijalogom te ovisnošću o rusim fosilnim gorivima.

- (26) Poslovno okruženje nastavilo se pogoršavati, prvenstveno zbog sve većih državnih intervencija u gospodarstvu i čestih *ad hoc* izmjena regulatornog okvira. Mađarska ima slabe rezultate pokazatelja konkurentnost i regulatorne kvalitete. U 2024. količina poreza dodatno je porasla. Posljednjih se godina povećao broj sektorskih poreza za određene sektore i poduzeća. To se prije svega odnosi na sektore s velikim udjelom stranog vlasništva (npr. maloprodaja, cement, građevinarstvo i keramički materijali), što je stvorilo nerazmjerno opterećenje za predmetna poduzeća i utječe na jedinstveno tržište. Poduzeća se žale na nejednako i proizvoljno postupanje nadležnih tijela pri provedbi administrativnih inspekcija i donošenju odluka o dozvolama. Razne državne intervencije koriste se kako bi se strane vlasnike prisililo na prodaju poduzeća i tako olakšalo stvaranje favoriziranih nacionalnih prvaka u javnom vlasništvu ili povezanih s vladom. Vlada projekte ulaganja sve češće proglašava projektima od „strateške važnosti za nacionalno gospodarstvo” kako bi ubrzala i pojednostavnila administrativne postupke. Kriteriji koje vlada primjenjuje nisu transparentni i ne mogu se osporiti na sudu. Vlada i dalje koristi svoje ovlasti za izuzimanje određenih transakcija od kontrole koncentracija. Kriteriji za ta izuzeća nisu transparentni i ne postoji formalni postupak u kojem bi se mogli osporiti. Vlada osim toga i dalje obilato koristi ovlasti za izdavanje hitnih dekreta na temelju propisa o „stanju opasnosti”. Čini se da mnogi od tih dekreta nisu povezani s kriznom situacijom na koju se pozivaju, što narušava pravnu sigurnost i ometa normalno poslovanje.
- (27) Unatoč visokoj ukupnoj stopi zaposlenosti, neke skupine u nepovoljnom položaju, kao što su niskoobrazovane osobe, Romi i osobe s invaliditetom, i dalje se suočavaju s preprekama u pristupu usavršavanju i ulasku na tržište rada. Iste te skupine u nepovoljnom položaju u školi često postižu slabe rezultate u osnovnim vještinama, rano napuštaju školovanje, postaju nezaposleni ili neaktivni te rijetko sudjeluju u visokom obrazovanju. Nejednakosti su ukorijenjene u ustroju obrazovnog sustava, za koji je karakteristična velika koncentracija učenika u nepovoljnom socioekonomskom položaju u određenim školama. U razdoblju od 2014. do 2022. znatna sredstva kohezijske politike EU-a dodijeljena su za sprečavanje ranog napuštanja školovanja i provedbu aktivnih mjera tržišta rada. Iako se u tom razdoblju stopa zaposlenosti niskokvalificiranih radnika i Roma znatno povećala, i dalje je znatno niža od ukupne stope zaposlenosti. Razlika u zaposlenosti zbog invaliditeta i dalje je znatno iznad prosjeka EU-a. Više sektora suočava se s problemom manjka vještina, što mađarskom gospodarstvu otežava prelazak na model rasta visoke dodane vrijednosti. Udio osoba sa završenim tercijskim obrazovanjem jedan je od najnižih u EU-u, zbog čega je teško zadovoljiti sve veću potražnju za visokokvalificiranom radnom snagom. Kratko razdoblje primanja naknada za nezaposlenost otežava sudjelovanje u mjerama prekvalifikacije i usavršavanja kao i pronalaženje radnih mjesta bolje prilagođenih vještinama tražitelja posla, što bi moglo poboljšati produktivnost i konkurentnost. Iako se posljednjih godina znatno povećao broj stranih radnika, to povećanje možda nije u potpunosti u skladu s potrebama sektora koji se suočavaju s nedostatkom vještina i radne snage.
- (28) U zadnjih deset godina pokazatelji siromaštva znatno su se poboljšali, u skladu s povećanjem stope zaposlenosti. Međutim, stopa teške materijalne i socijalne oskudice i dalje je među najvišima u EU-u, a među djecom i Romima te u udaljenim područjima dodatno se pogoršala. Učinak socijalnih transfera na smanjenje siromaštva posljednjih je godina oslabio, iako je i dalje usporediv s drugim državama članicama EU-a.

Unatoč gospodarskom okruženju visoke inflacije, neke socijalne naknade, kao što su minimalni dohodak, obiteljske naknade i obiteljske porezne olakšice, nominalno su ostale nepromijenjene. Primjerenost minimalnog dohotka i naknada za nezaposlenost među najnižima je u EU-u. S obzirom na visoko ukupno porezno opterećenje malih plaća u kontekstu neprogresivnog, paušalnog oporezivanja dohotka i veliku ulogu poreza na dodanu vrijednost, skupine s niskim dohotkom izložene su nerazmjernom opterećenju. Zbog inflacije, rasta cijena energije i stanovanja te nedostatka ciljanih mjera potpore povećao se i udio osoba koje više od 40 % dohotka kućanstva izdvajaju za troškove stanovanja. Svladavanjem tih izazova poduprla bi se uzlazna socijalna konvergencija, u skladu s drugom fazom analize službi Komisije na temelju značajki okvira za socijalnu konvergenciju²⁵.

- (29) Unatoč određenom poboljšanju, socijalni dijalog i dalje je slab i fragmentiran. Trostrani forum u privatnom sektoru, koji uključuje vladu, sindikate i udruge poslodavaca, nema velike mogućnosti utjecati na vladine planove ili ih promijeniti. Ograničen socijalni dijalog zaposlenike stavlja u nepovoljan položaj, među ostalim u pregovorima o plaćama, posebno u javnom sektoru. Određivanjem posebnog radnog statusa određenih skupina javnih službenika oslabljena je njihova sposobnost da brane svoje kolektivne interese. U nekim takvim slučajevima kolektivni ugovori postali su ništavi i o njima se moralo ponovno pregovarati. Prava radnika postupno su oslabljena mjerama kao što su ograničenje prava nastavnika na štrajk i ukidanje kolektivnog pregovaranja u zdravstvenom sektoru. Novo zakonodavstvo o ubiranju članarina u sindikatima javnog sektora moglo bi dodatno narušiti reprezentativnost sindikata. Relevantni forumi u javnom sektoru održali su samo jedan sastanak u 2023.
- (30) Mađarska se i dalje u velikoj mjeri oslanja na fosilna goriva, a njezini naponi za povećanje energetske sigurnosti smanjenjem ovisnosti o ruskom uvozu sporo napreduju. Udio obnovljivih izvora energije u Mađarskoj 2023. iznosio je 25,7 %, što je 18 postotnih bodova manje od prosjeka EU-a. Udio uvoza ruske sirove nafte i plina iznosio je 64 % u 2021. i 75 % u 2023. Na naftu i plin otpadaju dvije trećine potrošnje energije. Mađarska je pri samom vrhu EU-a po iznosu subvencija za fosilna goriva kao udjelu u BDP-u zbog subvencioniranih cijena energije za kućanstva.
- (31) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i njezine zaključke o postojanju neravnoteža, preporuke na temelju članka 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama 1., 3. i 4. u nastavku. Politikama iz preporuka 1. i 4. doprinosi se uklanjanju slabosti povezanih s potrebama vanjskog financiranja i potrebama države za financiranjem te cjenovnim pritiscima. Politikama iz preporuke 3. doprinosi se uklanjanju slabosti povezanih s cjenovnim pritiscima.

PREPORUČUJE da Mađarska u 2024. i 2025. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Pravodobno dostaviti srednjoročni fiskalno-strukturni plan. U skladu sa zahtjevima reformiranog Pakta o stabilnosti i rastu, u 2025. ograničiti rast neto rashoda²⁶ na stopu koja je u skladu s uvjerljivim smanjivanjem duga opće države u srednjoročnom razdoblju i smanjenjem deficita opće države na referentnu vrijednost od 3 % BDP-a.

²⁵ SWD(2024)132.

²⁶ U skladu s člankom 2. stavkom 2. Uredbe (EU) 2024/1263 „neto rashodi” znači državni rashodi bez izdataka za kamate, diskrecijskih mjera na strani prihoda, rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije, nacionalnih rashoda za sufinanciranje programa koji se financiraju sredstvima Unije, cikličkih elemenata rashoda za naknade za nezaposlenost te jednokratnih i drugih privremenih mjera.

Postupno ukinuti hitne mjere energetske potpore prije sezone grijanja 2024./2025. Učinkovito koordinirati i jasno razgraničiti makroekonomske politike kako bi se osigurala fiskalna i vanjska održivost. Postupno ukinuti preostala ograničenja cijena i kamatnih stopa kako bi se smanjili narušavajući učinci i olakšala neometana transmisija monetarne politike. Mjere potpore u stambenom sektoru usmjeriti na kućanstva s niskim dohotkom. Ojačati srednjoročni proračunski okvir, uskladiti pripremu godišnjih proračuna s proračunskom godinom i ograničiti diskrecijsko pravo u izvršenju godišnjih proračuna.

2. S obzirom na dugotrajna kašnjenja, znatno ubrzati provedbu programa kohezijske politike i plana za oporavak i otpornost, uključujući poglavlje o planu REPowerEU, i osigurati završetak reformi i ulaganja do kolovoza 2026. brзом provedbom potrebnih mjera za zaštitu financijskih interesa EU-a i rješavanjem otvorenih pitanja u pogledu uvjeta koji omogućuju provedbu. U okviru preispitivanja programa kohezijske politike u sredini programskog razdoblja i dalje se baviti dogovorenim prioritetima te poduzeti mjere za smanjenje siromaštva, posebno mjere usmjerene na energetska siromaštva i najslabije razvijene okruge i općine, te poboljšati strategiju pametne specijalizacije, uzimajući u obzir mogućnosti koje pruža inicijativa Platforma za strateške tehnologije za Europu za poboljšanje konkurentnosti.
3. Poboljšati regulatorni okvir i ojačati tržišno natjecanje na tržištima proizvoda i usluga izbjegavanjem proizvoljnih administrativnih intervencija i selektivne upotrebe prilagođenih propisa koji pojedinim poduzećima osiguravaju neprimjerene prednosti ili ih stavljaju u nepovoljan položaj, sustavnom primjenom kontrole tržišnog natjecanja na poslovne transakcije te ograničenjem upotrebe hitnih mjera isključivo na situacije u kojima su nužne, u skladu s načelima jedinstvenog tržišta i vladavine prava. Poboljšati primjerenost sustava socijalne zaštite, uključujući naknade za nezaposlenost. Poboljšati razine stečenog obrazovanja i pristup učinkovitim aktivnim mjerama tržišta rada, posebno mogućnostima usavršavanja i prekvalifikacije za skupine u najnepovoljnijem položaju, i osigurati djelotvoran socijalni dijalog.
4. Smanjiti ukupnu ovisnost o fosilnim gorivima, ubrzati diversifikaciju opskrbe plinom u korist neruskih izvora i poduzeti korake za postupno ukidanje subvencija za fosilna goriva.

Sastavljeno u Bruxellesu

*Za Vijeće
Predsjednik*